

AB'ye katılım sürecinin hangi aşamasındayız

Türkiye Avrupa Birliği ilişkileri, Kopenhang Siyasi Kriterleri, Müktesebat Uyum Süreci ve Türkiye AB Sivil Toplum Diyalogu olmak üzere üç kulvarda ilerliyor. AB katılım müzakereleri; katılım sürecindeki ülkenin, AB müktesebatını ne şekilde ve hangi takvim çerçevesinde kabul edeceğinin, uygulanacağının ve uygulama için gereken idari yapıyı nasıl ve hangi sürede oluşturacağının belirlendiği bir süreçtir.

Müzakere süreci, altı ana başlıkta toplanmakta. Tarama süreci birinci safha olurken, hükümetler arası konferans ve müzakerelerin açılması ikinci safhayı oluşturmakta. Üçüncü safha ise, hükümetler arası konferans ve müzakerelerin geçici kapatılması. Müzakerelerin tamamlanması dördüncü, katılım anlaşması ve onay süreci beşinci, üyelik ise altıncı safhayı oluşturmakta.

Tarama süreci, müzakerelerin ilk aşamasını oluşturuyor. Tanıtıcı taramada, AB müktesebatı hakkında aday ülke bilgilendiriliyor. Ayrıntılı taramada, AB müktesebatı ile ülke mevzuatının bir "fotoğrafı" çekilerek, aday ülkenin mevzuatının AB müktesebatıyla "uyumlu" ve "farklı" yönleri belirleniyor ve mevzuatta "düzenlenmiş alanlar" tespit ediliyor. Müzakereler sırasında sorun çıkabilecek alanlar ya da geçiş dönemine ihtiyaç duyulacak alanlar belirlenerek, idari yapının yeterliliği de gözden geçiriliyor. Sonuçta komisyon tarafından her bir fasıl için müzakere raporu hazırlanıyor.

Müzakere sürecine büyük katkı sağlayan ta-

rama aşamasında, yalnızca aday ülkenin yapması gerekenlerin bir haritası çıkarılmış olmuyor, aynı zamanda hangi alanlarda geçiş dönemleri ya da istisnaların söz konusu olabileceği de belirleniyor. Müzakereler, AB ile aday ülke yasal düzenlemeleri arasındaki bu tür farklılıkların net biçimde tanımlanmasından sonra başlatılıyor. Türkiye'nin tarama süreci ise 20 Ekim 2005'te başlayıp 13 Ekim 2006'da sonlandı.

HÜKÜMETLER ARASI KONFERANS MÜZAKERELERİN AÇILMASI

Bu aşamada eğer açılış kriteri varsa, açılış kriterleri yerine getiriliyor. Açılış kriteri yoksa veya açılış kriterleri yerine getirildikten sonra müzakere pozisyonu hazırlamaya davet ediliyor. (Bilim ve Araştırma, Eğitim ve Kültür, Sanayi Politikası, Ekonomik ve Parasal Politikalar, İstatistik, Mali Kontrol.) Müzakere pozisyonu hazırlanıyor ve Bakanlar Kurulunda kabul edildikten sonra Avrupa Komisyonu'na sunularak, AB ortak pozisyonu belirlenerek müzakereler açılıyor.

Genel olarak "Avrupa Mevzuatına Uyum" olarak görülen ve Avrupa Birliği Hukuk Sistemi'ne ve politikalarına uyumlaşma anlamına gelen müzakere sürecinde, müzakere edilen konu, AB'nin ortaya koyduğu kurallar bütünü değil, aday ülkenin bu sisteme hangi yöntemlerle ve ne kadar süre içinde uyum sağlayacağı oluyor.

Aday ülkedeki mevcut düzenlemelerde ne ölçüde değişime gidilmesi gerektiğine bağlı olarak bugüne kadar 13 ay ile 7 yıl arasında değişen sürelerde tamamlanan müzakereler sonucu, aday ülke birliğin tarım, iletişim ve bilgi teknolojileri, çevre, ulaşım, enerji, taşımacılık, tüketici hakları, adalet ve içişleri, işgücü ve sosyal haklar, eğitim ve gençlik, vergilendirme, istatistik, bölgesel politikalar, genel dış ve güvenlik politikası gibi alanlarda her türlü düzenlemesiyle kendi yasalarını uyumlu hale getiriyor.

HÜKÜMETLER ARASI KONFERANS MÜZAKERELERİN GEÇİCİ OLARAK KAPATILMASI

Üzerinde geçici olarak uzlaşı sağlanan fasıllarda geçici olarak müzakerelerin kapatılması için "kapanış kriterleri" belirlenmemişse müzakereler geçici olarak kapatılır. Kapanış kriterleri belirlenmişse, kriterler yerine getirildikten sonra müzakereler "geçici olarak" kapatılabilir.

Müzakerelerin tamamlanması, ancak tüm fasıllar geçici olarak kapatıldıktan sonra yine hükümetler arası konferans kararıyla olur. Katılım anlaşmasının yapılması ve üyelik sürecinin başlaması için aday ülkenin ve tüm üye devletlerde onaylanması gerekir.

14-15 Aralık AB Zirvesi'nde; konsey, hükümetler arası konferansta yer alan üye ülkelerin, komisyon, Türkiye'nin ek protokolle bağlantılı yükümlülüklerini tamamladığını doğrulamadan, başlıkların geçici olarak kapatılmasına karar veremeyeceğini kararlaştırdı.

TÜRKİYE BÜTÜN BU SÜREÇLERİN NERESİNDE?

AB Komisyonu İlerleme Raporu; 6 Kasım 2006'da Türkiye'nin "ek protokolden kaynaklanan yükümlülüklerini tümüyle yerine getirmediğinin (liman ve havaalanları) altını çizdi. Rapor'da Türkiye için bir tavsiye cümlesi ise yer almadı. Müzakereler devam ediyor. Tarama süreci tamamlandı. Bilim ve araştırma faslında müzakereler geçici kapatıldı. Eğitim-Kültür, İşletme Sanayi Politikası fasıllarında müzakere pozisyon belgeleri AB'ye iletildi. Ekonomik ve Parasal Politikalar, İstatistik ve Mali Kontrol fasıllarında müzakere pozisyon belgesi hazırlıkları sürüyor.

AVRUPA KOMİSYONU TAVSİYE KARARI

Avrupa Komisyonu tavsiye kararı 29 Kasım 2006'da açıklandı. Komisyon, Türkiye'nin Ankara Anlaşması Ek Protokolü'nü tamamen uygulamadığını ve ulaşım araçları üzerindeki sınırlamaları da içerecek şekilde, malların serbest dolaşımındaki sınırlamaların halen yürürlükte olduğunu belirtti. Bu şartlarda ve Avrupa Topluluğu ile üye devletlerin, 21 Eylül 2005 tarihli deklarasyonlarına referansla, Türkiye'nin katılımı konulu hükümetler arası konferansın, Türkiye'nin taahhütlerini yerine getirmiş olmasının komisyon tarafından onaylanmasına kadar, Türkiye'nin Kıbrıs Cumhuriyeti'ne yönelik kısıtlamalarına ilişkin politika alanlarını kapsayan fasıllarda müzakereleri açmamasını tavsiye etti. Bu fasıllar şunlardır: Fasıl 1; Malların Serbest Dolaşımı, Fasıl 3; İş Kurma Hakkı ve Hizmet Sunumu Serbestisi, Fasıl 9 Mali Hizmetler, Fasıl 11, Tarım ve Kırsal Kalkınma, Fasıl 13 Balıkçılık, Fasıl 14 Ulaştırma Politikası, Fasıl 29 Gümrük Birliği ve Fasıl 30 Dış İlişkiler.

Avrupa Komisyonu Tavsiye Kararları'nda; Komisyon, hiçbir faslın, Türkiye'nin Ek Protokole ilişkin taahhütlerini tamamen uygulamadığı komisyon tarafından onaylanana kadar, geçici olarak kapatılmasını tavsiye etmektedir.

Komisyon yıllık raporları ile 21 Eylül 2005 tarihli deklarasyon tarafından kapsanan konularda gerçekleşen herhangi bir gelişme konusunda, konseyi bilgilendirecektir. Kaydedilen ilerleme nedeniyle, yapılacaklar şu anda tarama sürecinin tamamlanmasına odaklanmalıdır. Teknik hazırlıkların tamamlanmış olduğu fasılların açılmasına, Müzakere Çerçevesi ile uyumlu şekilde devam edilmelidir.

Komisyon, 2007 yılında, Kıbrıs sorununun BM himayesinde kapsamlı çözümünde, hızlı, kapsamlı müzakerelere doğru ilerleyen bir sürecin yeniden başlamasının öneminin altını çizmektedir.

Müzakere Fasılları

Müzakere fasılları 35 başlıktan oluşmakta. Bunlar sırasıyla şöyle:

1. **Malların Serbest Dolaşımı**
2. İşçilerin Serbest Dolaşımı
3. **Yerleşme ve Hizmet Sunma Özgürlüğü**
4. Sermayenin Serbest Dolaşımı
5. **Kamu İhaleleri**
6. Şirketler Hukuku
7. **Fikri Mülkiyet Hukuku r**
8. Rekabet Politikası
9. **Mali Hizmetler**
10. Bilgi Toplumu ve Medya
11. **Tarım ve Kırsal Kalkınma**
12. Gıda Güvenliği ve Veterinerlik Politikası
13. **Balıkçılık**
14. Ulaştırma Politikası
15. **Enerji**
16. Vergilendirme
17. **Ekonomi ve Para Politikaları**
18. İstatistik
19. **Sosyal Politika ve İstihdam**
20. Sanayi ve Girişimcilik Politikası
21. **Trans-Avrupa Şebekeleri**
22. Bölgesel Politika ve Yapısal Araçların Koordinasyonu
23. **Hukuki ve Temel Haklar**
24. Adalet, Özgürlük ve Güvenlik
25. **Bilim ve Araştırma**
26. Eğitim ve Kültür
27. **Çevre**
28. Tüketici ve Sağlık
29. **Gümrük Birliği**
30. Dış İlişkiler
31. **Dışişleri, Güvenlik ve Savunma Politikası**
32. Mali Kontrol
33. **Mali ve bütçesel hükümler**
34. Kurumlar
35. **Diğer.**

MÜZAKERELER ASKIYA ALINDI MI?

Müzakereler askıya alınmadı. Zaten müzakerelerin askıya alınması için gerekli koşullar ortada yok. Müzakerelerin askıya alınması, "hürriyet, demokrasi, insan hakları ve temel özgürlüklere saygı ve hukukun üstünlüğü gibi birliğin temellerini temsil eden ilkelerin ciddi ve süreklilik arz edecek şekilde ihlal edilmesi halinde" söz konusu olabilecektir. Ancak, müzakere sürecinin tamamı etkilenmiştir. (Hiçbir fasılda müzakerelerin geçici olarak kapatılmaması.)

SÜREÇ DEVAM EDİYOR

Genel İşler Konseyi 12 Aralık 2006'da sürece dahil edildi. 14-15 Aralık 2006'da AB Zirvesi Genel İşler Konseyi'nin kararı onaylandı.

Açılış kriteri olmayan fasıllarda, Türkiye müzakere pozisyonunu hazırlamaya davet ediyor. 10 Ocak 2007 tarihindeki "müzakere yol haritası"nın içeriğini bilmiyoruz. Ancak "müzakere yol haritası"na ihtiyacımız var.

Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı - IPA 2007 - 2009 Dönemi

Türkiye'ye sağlanan toplam yardım miktarı

Bileşen	2007	2008	2009	Toplam
I- Kurumsal Yapılanma	252,3	248,7	231,9	732,9
II- Sınır Ötesi İşbirliği	6,567	8,842	9,398	24,807
III- Bölgesel Gelişme	167,6	173,8	182,7	524,1
IV- İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi	50,2	54,4	57,0	161,6
V- Kırsal Kalkınma	20,7	53,0	85,5	159,2
Toplam	497,367	538,742	566,498	1.602,607

Toplam IPA Bütçesi (2007 - 2013): 11.468 Cari fiyatlar, milyon Euro

Mali işbirliği (IPA) "katılım öncesi enstrüman" devam ediyor.

TOBB AB ÇALIŞMALARI - YASAL GÖREV

5174 Sayılı Kanun 56/e Maddesi ile TOBB'a, Avrupa Birliği ile ilişkilerde; Sektör haklarını gözetmek, AB mevzuatı konusunda çalışmalar yapmak, tüccar ve sanayiciyi AB mevzuatı konusunda bilgilendirme görevleri verilmiştir. Bu bağlamda TOBB çalışmalarını, yerel düzeyde kapasite geliştirme, firmalar düzeyinde kapasite geliştirme, bilgilendirme-lobi, TOBB-AB Müktesebat Uyum Çalışmaları olarak sürdürmekte. TOBB bu amaçla doğrultusunda TOBB AB Özel Sektör Müzakere Meclisi'ni oluşturmuş ve bu meclisin öngörüleri TOBB AB İcra Kurulu tarafından hayata geçirilmekte. TOBB AB İcra Kurulu; TOBB Başkanı, Başkan Yardımcıları, TOBB AB Uyum Komisyonu Başkanı ile ilgili sektör meclisleri başkanlarından oluşuyor.

TOBB AB Uyum Komisyonu, TOBB AB Sekreteryası ve Sektör Meclisleri'nden oluşan TOBB AB İcra Kurulu'nun altında sıralanıyor. Yerli ve yabancı danışmanlar, Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV), TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Eurochambres, TOBB Bürüksel Ofisi, TUR-BO, Ofisi, TOBB'un AB çalışmalarına destek oluyorlar.